

De Skokie a Barcelona

L'any 1978 Frank Collin i el National Socialist Party of America que liderava pretenien efectuar un acte públic a Skokie (un suburbi de Chicago amb una considerable presència de població jueva) i els hi fou denegat el permís per les autoritats. Collin demanà aleshores el suport de l'American Civil Liberties Union, l'organització legal de defensa de llibertats ciutadanes més rellevant del país, la qual assumí el dret dels nazis de manifestar-se, perquè va considerar que la prohibició vulnerava la primera esmena de la Constitució Federal. Després de vuit mesos de litigis, el Tribunal Suprem d'Illinois, a contracor, fallà favorablement a Collin.

Ara que tindrà lloc a Barcelona el judici de Pedro Varela, propietari de la llibreria Europa, el "cas Skokie" és un referent interessant. Varela —a causa dels materials que distribuïa— pot ser acusat d'infringir els articles 510 i el 607 del codi penal. El primer preveu penes d'un a tres anys de presó per a aquells que provoquin a "la discriminació, l'odi o la violència contra grups o associacions per motius racistes, antisemites o d'altres referents a la ideologia, la religió o les creences". El segon castiga amb una pena d'un a dos anys "la difusió per qualsevol mitjà d'idees o doctrines que neguin o justifiquin els delictes de genocidi o pretenguin la rehabilitació de règims o institucions que emparin pràctiques generadores d'aquests".

Atès que aquest tipus de judici és inèdit a Espanya, cal plantejar-se si millora el nostre sistema democràtic. La resposta és que probablement no és així. D'una banda, perquè la repressió judicial infravalora que en una democràcia les idees —fins i tot les més aberrants als ulls de la majoria de la socie-

tat— es combaten amb idees i aquí rau la grandesa del sistema de llibertats. D'altra banda, perquè castigar penalment la negació del genocidi jueu comès pel nazisme (impresentable en termes de ciència històrica i èticament abjecta) és un error. Com ha assenyalat l'historiador francès Pierre Vidal-Naquet, que ha combatut i demostrat la falsedat i l'antisemitisme del negacionisme (i la mare del qual morí a Auschwitz), imposar la veritat històrica com a veritat legal "és una actitud perillosa i susceptible d'altres camps d'aplicació".

"Aquest tipus de judici no millora el nostre sistema democràtic. La repressió judicial infravalora que en una democràcia les idees —fins i tot les més aberrants als ulls de la majoria de la societat— es combaten amb idees i aquí rau la grandesa del sistema de llibertats."

Finalment, cal recordar que l'existència de minories polítiques radicals no comporta la crisi de les democràcies. Al contrari: és la crisi de les institucions democràtiques, quan són incapaces de donar respostes a reptes socials i polítics que afecten amplis sectors socials, la que facilita l'expansió d'extremismes de qual-sevol signe. Aquests, en darrera instància, formen part de l'ecosistema polític i la persecució legal difícilment els eliminarà. Els judicis, a més, poden ser una caixa de ressonància dels idearis antidemòcrates i galvanitzar i sumir en la clandestinitat els seus seguidors, que constaten que no tenen cabuda dins del sistema, sense que cessi la seva activitat.

Així, tot i lamentar-ho, la democràcia ha de ser tolerant amb difusors d'ideologies que volen enderrocar-la. Acceptar que el sistema polític pot emparar l'actuació d'antidemòcrates (totalitaris i racistes) és difícil, però precisament és una garantia de la seva solidesa. El 1978 fou el cas de Skokie. Ara és el de la llibreria Europa.

**Doctor en Història. Professor de la Universitat Ramon Llull*